

Sygn. akt VU 172/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

18 października 2022 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sonia Lasota-Zawisza

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : sekretarz sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

po rozpoznaniu 18 października 2022 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy A. K.

przy udziale zainteresowanego ./.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zasiłek pogrzebowy

na skutek odwołania A. K. – (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 9 kwietnia 2021 roku

sygn. (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e .

Sygn. akt V U 172/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 9 kwietnia 2021 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił odwołującej A. K. wszczęcia postępowania w sprawie wypłaty zasiłku pogrzebowego do zmarłym R. K.. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż R. K. zmarł 13 marca 2020 roku, a z wnioskiem o zasiłek pogrzebowy wystąpiła żona zmarłego E. K., która podpisała upoważnienie dla zakładu pogrzebowego (...) w zakresie złożenia w jej imieniu przez ten zakład pogrzebowy, wniosku o zasiłek pogrzebowy wraz z dokumentami oraz do przekazania zasiłku pogrzebowego na konto zakładu pogrzebowego. Ponadto organ rentowy wskazał, że upoważnienie to zawierało błędne dane mocodawcy w zakresie jej nazwiska. Dodał, że zakład pogrzebowy złożył 15 lipca 2020 roku upoważnienie z poprawnym nazwiskiem, ale bez podpisu mocodawczyni. Podniósł, że z chwilą śmierci mocodawczyni - E. K., upoważnienie dla zakładu pogrzebowego wygasło, a wniosek o zasiłek pogrzebowy po zmarłym R. K. został złożony przez nieuprawnioną podmiot. (vide: akta organu rentowego)

W odwołaniu od decyzji, odwołująca wniosła o zobowiązanie organu rentowego do przeprowadzenia postępowania i wydania decyzji oraz zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że błędy pisarskie znajdujące się w upoważnieniu udzielone zakładowi pogrzebowemu stanowiły wyłącznie omyłkę pisarską polegającą na literówce w pierwszym członie nazwiska. Według odwołującej organ rentowy powinien weryfikować cel złożonego oświadczenia woli, kontekst sytuacyjny i całokształt złożonego dokumentu upoważnienia wraz z pozostałymi dokumentami, które potwierdzały tożsamość mocodawczynie. Wskazała, że wola złożona w upoważnieniu przez mocodawczynię była dostateczna i jednoznaczna co uzasadniało wypłatę zasiłku pogrzebowego. Zarzuciła organowi rentowemu uznanie, że z chwilą śmierci mocodawczynie wygasło upoważnienie dla zakładu pogrzebowego i w związku z tym nastąpił brak podstaw do uznania, iż wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego został złożony przez nieuprawniony podmiot. Według odwołującej upoważnienie udzielone zakładowi pogrzebowemu, realizujące wolę osoby uprawnionej było wystarczające do wypłaty dla zakładu pogrzebowego świadczenia należnego uprawnionej jako stanowiące realizację jej woli oraz jej prawa podmiotowego, gdyż pozostawało ważne na dzień złożenia upoważnienia (vide: k. 5-11)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie i podtrzymał wcześniejsze twierdzenia. (vide: k. 3-3v)

W piśmie z 17 września 2021 roku, odwołująca dodała, że była upoważniona do zwrócenia się do organu rentowego o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym R. K., a nie po zmarłej E. K.. Ponadto dodała, że w kwestii wygaśnięcia pełnomocnictwa z chwilą śmierci mocodawczynie, łączący stosunek cywilnoprawny, tj. zlecenie uzasadniało twierdzenie wynikające z art. 747 k.c. (vide: k. 21-24)

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony R. K. był zatrudniony w KWK (...) w J. na stanowisku Maszynisty Maszyn I Urządzeń Przeróbki Mechanicznej Węgla Na Powierzchni i z tego tytułu podlegał ubezpieczonym społecznym.

Dowód: akta organu rentowego: zaświadczenie z 16.03.2020 r., zaświadczenie z 07.04.2020 r.

13 marca 2020 roku ubezpieczony R. K. zmarł.

Dowód: akta organu rentowego: odpis skróconego aktu zgonu, dane osoby zmarłej

16 marca 2020 roku żona ubezpieczonego E. K. podpisała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o zasiłek pogrzebowy po zmarłym R. K..

W tym samym dniu ubezpieczona E. K. upoważniła odwołującą zakład pogrzebowy - (...) do przedłożenia w jej imieniu wniosku o zasiłek pogrzebowy (podpisany osobiście przez E. K.) z wymaganymi dokumentami oraz o przekazanie zasiłku pogrzebowego na konto zakładu pogrzebowego. Za wykonaną usługę pogrzebową, odwołująca A. K. wystawiła ubezpieczonej E. K. fakturę VAT w wysokości 5.119 zł. Upoważnienie, oświadczenie oraz faktura VAT zawierały błąd w nazwisku ubezpieczonej zamiast (...) wpisano (...). Ubezpieczona czytelnie podpisała się pod tymi dokumentami wskazując prawidłowe nazwisko. Odwołująca zapłaciła kwotę 1119 zł.

Dowód: akta organu rentowego: upoważnienie z 16.03.2020 r., faktura VAT z 14.03.2020 r., oświadczenie z 16.03.2020 r.

30 marca 2020 roku ubezpieczona E. K. zmarła.

Wniosek o zasiłek pogrzebowy po R. K. pracownik odwołującej złożył osobiście w ZUS 1 kwietnia 2020r.

Spadek po zmarłej E. K. odziedziczyły jej dzieci: P. K., G. K., M. K., J. K..

Dowód: akta organu rentowego: prezentata na wniosku, oświadczenie pełnomocnika odwołującej na rozprawie (nadto okoliczność bezsporna); akt poświadczenia dziedziczenia

31 marca 2020 roku G. K. złożył wniosek o zasiłek pogrzebowy po E. K.. Pismem z 17 kwietnia 2020 roku organ rentowy przyznał G. K. zasiłek pogrzebowy po zmarłej E. K. i przesłał wniosek o niezrealizowane świadczenie po zmarłym R. K..

Dowód: akta organu rentowego: pismo ZUS z 17.04.2020 r., a ponadto w aktach sprawy: wniosek o zasiłek pogrzebowy k. 31-32v

P. K., G. K., M. K., J. K. złożyli wnioski do organu rentowego o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po zmarłej matce E. K., która była uprawniona do wypłaty zasiłku pogrzebowego po R. K..

M. K. i J. K. w swych oświadczeniach wskazali, że prowadzili wraz ze zmarłą E. K. wspólne gospodarstwo domowe i przyczyniali się do jej utrzymania.

Pismami z 22 lipca 2020 roku organ rentowy poinformował M. K. i J. K., że w związku z ich wnioskami o wypłatę niezrealizowanego świadczenia z tytułu zasiłku pogrzebowego należnego E. K. 28 lipca 2020 roku przekaze im kwotę świadczenia.

Pismami z 7 sierpnia 2020 roku organ rentowy poinformował P. K. i G. K., że nie wypłaci im niezrealizowanego świadczenia, wskazując, że osoby te nie prowadziły ze zmarłą wspólnego gospodarstwa domowego i nie przyczyniały się do jej utrzymania.

Dowód: wnioski o wypłatę niezrealizowanego świadczenia k. 34-37, oświadczenia k. 38-39v, pisma ZUS z 22.07.2020 r. k. 40-40v, pisma ZUS z 07.08.2020 r. k. 41-41v

13 lipca 2020 roku odwołująca A. K. złożyła ponownie upoważnienie E. K. wskazując na wydruku prawidłowe nazwisko mocodawczyni. Upoważnienie to nie zawierało podpisu E. K..

Dowód: akta organu rentowego: upoważnienie z 13.07.2020 r., oświadczenie z 15.07.2020 r.

22 lutego 2021 roku odwołująca złożyła wniosek do organu rentowego o wypłatę zasiłku pogrzebowego w wysokości 4.000 zł po zmarłym R. K..

Dowód: akta organu rentowego: pismo odwołującej z 22.02.2021 r.

Decyzją z 9 kwietnia 2021 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił odwołującej A. K. wszczęcia postępowania w sprawie wypłaty zasiłku pogrzebowego do zmarłym R. K..

Dowód: akta organu rentowego: decyzja ZUS z 09.04.2021 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci w/w dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące i rzeczowe.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 77 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2022.504.t.j), zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci ubezpieczonego, osoby pobierającej emeryturę lub rentę, osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania, członka rodziny osoby wymienionej w pkt 1 i 2 (ust. 1). W ust. 2 powołanego przepisu wskazano kogo uważa się za członka rodziny.

W myśl art. 78 ww. ustawy zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu (ust. 1), przysługuje również pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku

wyznaniowego, jeżeli pokryły koszty pogrzebu (ust. 2). Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 4000 zł (art. 80 ustawy).

Zgodnie z art. 136 ww. ustawy w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

W myśl art. 101 § 2 kodeksu cywilnego umocowanie wygasa ze śmiercią mocodawcy lub pełnomocnika, chyba że w pełnomocnictwie inaczej zastrzeżono z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.

Postępowanie administracyjne wszczyna się z urzędu lub na żądanie strony (art. 61§1 kpa), gdy żądanie wszczęcia postępowania zostanie wniesione przez osobę niebędącą stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania (art. 61a § 2 kpa).

Przeprowadzone postępowanie wykazało, że po śmierci R. K., jego żona E. K. wypełniła wniosek o zasiłek pogrzebowy i podpisała go oraz tego samego dnia złożyła upoważnienie dla zakładu pogrzebowego w zakresie złożenia w jej imieniu przez ten zakład wniosku o zasiłek pogrzebowy wraz z dokumentami oraz do przekazania zasiłku pogrzebowego na konto zakładu pogrzebowego.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że upoważnienie faktycznie zawierało błędne dane mocodawczyni w zakresie jej nazwiska zamiast „(...)”, „wpisano (...)”. W ocenie Sądu omyłka ta nie uniemożliwia potwierdzenia tożsamości mocodawczyni, gdyż wyraźny podpis pod treścią upoważnienia jednoznacznie wskazuje kto złożył oświadczenie. Nie można więc przyjąć, że pełnomocnictwo zostało złożone wadliwie. Dlatego też wola zawarta w upoważnieniu przez E. K. była wystarczająca oraz jednoznaczna. Nie ma przy tym znaczenia złożenie ponownego upoważnienia z prawidłowo wydrukowanym nazwiskiem mocodawczyni, które z oczywistych względów nie zostało podpisane przez mocodawcę.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, że E. K. zmarła 30 marca 2020 roku, a więc przed złożeniem wniosku o zasiłek pogrzebowy do organu rentowego, co ostatecznie miało miejsce 1 kwietnia 2020r. Wniosek złożył pracownik odwołującej w placówce ZUS. Zasiłek pogrzebowy przysługujący E. K. po zmarłym mężu na podstawie art. 136 ustawy o emeryturach i rentach z FUS został wypłacony jako niezrealizowane świadczenie dwóm osobom uprawnionym z pierwszego kręgu to jest jej dzieciom - M. K. i J. K., prowadzącym wspólnie ze zmarłą wnioskodawczynią gospodarstwo domowe. Zgodnie z art. 78 ww. ustawy zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu. Niewątpliwie w niniejszej sprawie koszty pogrzebu R. K. pokryła E. K. i to ona uprawniona jest do świadczenia z tego tytułu. Odwołująca w ramach prowadzonej działalności gospodarczej jedynie w ramach umowy cywilnoprawnej z E. K. zajęła się organizacją pogrzebu. Sposób zapłaty za wykonaną usługę strony uregulowały w ten sposób, że część należności E. K. zapłaciła osobiście, a co do pozostałej kwoty odpowiadającej wysokości zasiłku pogrzebowego upoważniła zakład pogrzebowy do złożenia (w jej imieniu) wniosku o zasiłek pogrzebowy oraz przelania kwoty na konto zakładu. Zdaniem Sądu skoro wniosek o zasiłek pogrzebowy został złożony już po śmierci wnioskodawcy to nie wywołuje skutku prawnego. Inaczej sytuacja wyglądałaby gdyby wniosek złożono przed śmiercią wnioskodawcy. Zauważyć należy, iż zakład pogrzebowy (odwołująca) nigdy nie był uprawnionym do otrzymania zasiłku pogrzebowego, uprawnienie to przysługiwało wyłącznie mocodawcy, który upoważnił zakład do złożenia wniosku.

Podkreślić należy, że upoważnienie można jedynie rozpatrywać w kategorii udzielenia pełnomocnictwa, a nie cesji wierzytelności, zaś zgodnie z art. 101 §2 k.c. umocowanie odwołującej wygasło wraz ze śmiercią jej mocodawczyni. W upoważnieniu brak jest jakichkolwiek informacji wskazujących, że mocodawca zastrzegł inaczej. Wszelkie roszczenia odwołującej wobec niewykonania umowy tj. w zakresie braku zapłaty winny być kierowane do następców prawnych E. K., a nie do organu rentowego przyznającego świadczenia z ubezpieczeń społecznych w ściśle określonych sytuacjach

wobec określonych uprawnionych. Organ rentowy nie był stroną umowy cywilnej zawartej między odwołującą a E. K. i nie może być tym samym adresatem roszczeń. Dlatego też Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, który wskazał, że z chwilą śmierci mocodawczyni, tj. 30 marca 2020 roku, wygasło upoważnienie dla odwołującej A. K. i w związku z tym wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego został złożony przez nieuprawniony podmiot.

Mając na uwadze powyższe, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Sędzia Sonia Lasota - Zawisza